

21-26 MART ORMAN HAFTASI

Karasal ekosistemlerin sürdürülebilir kullanımını korumak ve geliştirmek, ormanları sürdürülebilir bir şekilde yönetmek, çölleşmeyle mücadele etmek ve biyolojik çeşitlilik kaybını durdurmak; Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'nden biridir. Ormanlar, sel, kuraklık, toprak kayması ve diğer aşırı olaylar dahil olmak üzere doğal afet riskini azaltmada önemli bir role sahiptir. Küresel düzeyde ormanlar, karbon tutma yoluyla iklim değişikliğini azaltır, havadaki oksijen, karbondioksit ve nem dengesine katkıda bulunur ve dünya çapındaki tatlı suyun %75'ini sağlayan su havzalarını korur. Ormanlar, karadaki hayvan, bitki ve böcek türlerinin %80'inden fazlasına ev sahipliği yapan, biyolojik olarak en çeşitli ekosistemlerdir (1).

Erozyon; toprağın rüzgar, yağış, sel veya akarsu gibi dış etkenler tarafından taşındığı jeolojik bir süreçtir. İklim, topografya, bitki örtüsü ve tektonik aktiviteler, erozyonun oluşumunu etkiler. Orman alanlarının yok edilmesi, iklim değişikliği gibi insan müdahalesinin de bulunduğu durumlar erozyonun şiddetini artırarak verimli toprak kaybını hızlandırmaktadır (2).

Verimli toprakların korunması için bilinç oluşturmak ve mevcut politikaları güçlendirmek adına Birleşmiş Milletler tarafından Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'ni destekleyen "Sürdürülebilir Toprak Yönetimine İlişkin Küresel İlkeler Sözleşmesi" hazırlanmıştır (3).

Dünya Gıda ve Tarım Örgütü'ne (FAO) göre; Sürdürülebilir Toprak Yönetimi'ne yönelik yatırımların artırılması ve yerel toprak dostu uygulamaların teşvik edilmesi; toprağın kendine has yapısının göz önünde bulundurularak, ekosistem temelli bütüncül bir yönetim biçiminin desteklenmesi; toprak dostu uygulamalar konusunda kapasite geliştirme çalışmalarının hayata geçirilmesi; toprak bozulmasının önüne geçilmesi, bozulmuş topraklar için rehabilitasyon çalışmalarının yapılması gerekir (4).

Erozyonun azaltılması, erozyon ile mücadele için ormansızlaşma ve meraların uygun olmayan bir şekilde ekin alanlarına çevrilmesi gibi yüzey örtüsünü ortadan kaldıran ve karbon kaybına neden olan arazi kullanım değişikliklerinden kaçınılmalı veya eğer bu değişiklik kaçınılmazsa önceden dikkatli bir şekilde planlanmalıdır. Orman alanlarında ağaçlandırma çalışmaları, ağaçlandırmaya uygun olmayan alanlarda bitkilendirme çalışmaları gerçekleştirilmelidir. Toprak organik madde içeriğinin korunması ve zenginleştirilmesi için orman, turba ve mera alanları gibi organik karbon açısından zengin alanlar mevcut halleri ile korunmalı, bu alanlardaki toprak bitki örtüsü zenginleştirilmelidir (5).

Ormanlar hem ekonomik, hem ekolojik, hem de sosyal açıdan önemlidir. Ormanlar, hayvanlar için yaşam alanı ve insanlar için geçim kaynağı sağlamanın yanı sıra, su havzasının korumasını sağlar, toprak erozyonunu önler ve iklim değişikliğini hafifletir. Ancak, özellikle orman yangınları, izinsiz ağaç kesilmesi, ormanlık alanların tarıma veya yerleşime açılması ve madencilik faaliyetleri gibi insan etkileri nedeniyle dünya ormanlarının yaklaşık %40'ının kaybedildiği bilinmektedir. Günümüzde hala, her saniye bir futbol sahası büyüklüğünde bir alan yok olmaktadır (6).

21-26 Mart Orman Haftası'nda, ormanları korumak ve eski haline getirmenin; verimli toprakların erozyona uğramasını engellemek, iklim krizinin etkilerini azaltmak, biyoçeşitliliğin devamını sağlamak ile birlikte insan sağlığı ve ekolojik dengenin korunması için vazgeçilmez olduğu açıktır.

HASUDER Çevre Sağlığı Çalışma Grubu adına hazırlayan: Uzm. Dr. Ceren ARKANT

Kaynaklar:

1. <https://sdgs.un.org/topics/forests> (Eriřim: Mart 2022)
2. <https://ekolojist.net/erozyon-nedir/> (Eriřim: Mart 2022)
3. https://www.deltares.nl/app/uploads/2019/04/Soils4EU_D1.3_PolicyBrief_DEF.pdf (Eriřim: Mart 2022)
4. <https://www.fao.org/3/bl813e/bl813e.pdf> (Eriřim: Mart 2022)
5. <https://topraktema.org/media/1351/surdurulebilir-toprak-yonetimi.pdf> (Eriřim: Mart 2022)
6. https://wwf.panda.org/discover/our_focus/forests_practice/ (Eriřim: Mart 2022)